

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 września 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ponownie ustalił kapitał początkowy K. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 687,24 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1973 – 31.12.1982. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 56,29%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 687,24 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 56,29% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Przyjęto łącznie 10 lat, 10 miesięcy, 12 dni, tj. 130 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 50,52%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 51161,11 złotych.

(decyzja – k. 66-67 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 26.08.2020 r przeliczył emeryturę wnioskodawcy od 1.06.2020 roku.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 226722,89 zł

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,20 miesięcy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 1048,67 zł.

Emerytury nie podwyższono do najniższej emerytury z uwagi na brak udowodnienia łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat na terenie Polski. Na podstawie przesłanych dokumentów kapitał początkowy został przeliczony uwzględniając okres zatrudnienia 1.09.1970 – 30.06.1973. Emerytura została zawieszona z uwagi na kontynuację zatrudnienia.

/decyzja – k. 69 w aktach ZUS/

Uznając powyższe decyzje za krzywdzące wnioskodawca, reprezentowany przez radcę prawnego, złożył odwołanie, wnosząc o ich zmianę poprzez zaliczenie do stażu pracy wnioskodawcy okresu pracy 4.04.1982 – 30.06.1986 na terenie NRD w (...) B. oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

/odwołanie k. 3-5/

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołań i podtrzymał argumentację zawartą w decyzjach.

(odpowiedź na odwołanie k. 10-11)

Sprawy z obu odwołań zostały połączone do wspólnego rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k.14 w załączonych aktach/

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

K. K. urodził się (...) (niesporne)

W dniu 2 lipca 2020 r złożył wniosek o emeryturę.(niesporne)

Decyzją z dnia 13 lipca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ustalił kapitał początkowy K. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 349,05 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1973 – 31.12.1982. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 28,59%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 349,05 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 28,59% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Przyjęto łącznie 8 lat, 12 dni, tj. 96 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 42,16%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 33404,47 złotych.

(decyzja – k. 27-28 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z 14.07.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 29.06.2020 r przyznał zaliczkową emeryturę wnioskodawcy od 1.06.2020 roku.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia wnioskodawczynie na emeryturę

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 148033,52 zł

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,20 miesięcy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 684,71 zł.

Emerytury nie podwyższono do najniższej emerytury z uwagi na brak udowodnienia łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat na terenie Polski. /decyzja – k. 32 w aktach ZUS/

W dniu 7.08.2020 r wnioskodawca wniósł do organu rentowego o przeliczenie kapitału początkowego i emerytury poprzez zaliczenie do stażu pracy okresu przygotowania zawodowego w (...) Szkole Zawodowej w okresie 1.06.1970 – 30.08.1973, oraz okresu zatrudnienia w Elektrowni (...) od 4.04.1982 do 30.06.1986 r.

/wniosek – k. 37/

Decyzją z dnia 31 sierpnia 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ponownie ustalił kapitał początkowy K. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 705,31 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1973 – 31.12.1982. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 57,77%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 705,31 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 57,77% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Przyjęto łącznie 8 lat, 12 dni, tj. 96 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 42,16%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 41147,92 złotych.

(decyzja – k. 50-51 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z 2.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 5.08.2020 r przeliczył emeryturę wnioskodawcy od 1.06.2020 roku.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 182348,98 zł

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,20 miesięcy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 843,43 zł.

W decyzji tej nie uwzględniono okresu zatrudnienia w Niemczech z uwagi na niewykazanie tych okresów.

/decyzja – k. 52 w aktach ZUS/

W dniu 28.08.2020 r wnioskodawca przedstawił oryginał świadectwa pracy za okres zatrudnienia 1.09.1970 – 30.06.1973 r.

/pismo – k. 57 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 września 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ponownie ustalił kapitał początkowy K. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 687,24 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1973 – 31.12.1982. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 56,29%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 687,24 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 56,29% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Przyjęto łącznie 10 lat, 10 miesięcy, 12 dni, tj. 130 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 50,52%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 51161,11 złotych.

(decyzja – k. 66-67 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Zaskarżoną decyzją z 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 26.08.2020 r przeliczył emeryturę wnioskodawcy od 1.06.2020 roku.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 226722,89 zł

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,20 miesięcy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 1048,67 zł.

Emerytury nie podwyższono do najniższej emerytury z uwagi na brak udowodnienia łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat na terenie Polski. Na podstawie przesłanych dokumentów kapitał początkowy został przeliczony uwzględniając okres zatrudnienia 1.09.1970 – 30.06.1973. Emerytura została zawieszona z uwagi na kontynuację zatrudnienia.

/decyzja – k. 69 w aktach ZUS/

W dniu 12.02.2021 r organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające z niemiecką instytucją ubezpieczeniową.

/pismo – k. 75 akt ZUS/

Niemiecka instytucja ubezpieczeniowa nie potwierdziła okresów zatrudnienia 4.04.1982 – 30.06.1986 z uwagi na nieodnalezienie dowodów.

/pismo – formularz kontaktowy – k. 128 -129/

(...) Oddział w G. nie potwierdził okresu pracy 4.04.1982 – 30.06.1986 na terenie byłego NRD ponieważ Krajowy Zakład (...) w B. nie przekazał do oddziału legitymacji ubezpieczeniowej ani żadnej dokumentacji potwierdzającej ten okres zatrudnienia.

/pismo – k. 145/

Wnioskodawca posiadał zezwolenie na zatrudnienie w Elektrowni (...) w okresie 4.04.1982 – 30.06.1986. Wnioskodawca zobowiązywał się do podjęcia pracy w Elektrowni (...) po zdobyciu zawodu – podwyższeniu kwalifikacji oraz rozwiązaniu umowy o pracę z Elektrownią (...).W dniu 3.01.1986 r wnioskodawca wnosił o przedłużenie pracy w NRD na terenie Elektrowni (...). W Elektrowni pracował jako ślusarz razem z J. R. (1).

/pismo – k. 43 akt ZUS, kserokopia zezwolenia – k. 7,8, pismo – k. 30, zeznania świadka J. R. – k. 35 odw, k. 4./

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie.

Wskazać należy, że sporny był okres ubezpieczenia wnioskodawcy w Niemczech -4.04.1982 – 30.06.1986.

Zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /Dz.U. 2022 poz. 504 t.j./, przy ustalaniu kapitału początkowego zalicza się przebyte przed dniem wejścia w życie tej ustawy (polskie) okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ustawy emerytalnej.

Przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń emerytalno-rentowych uwzględniane są okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe (art. 8 ustawy emerytalnej).

Od wejścia Polski do Unii Europejskiej Polskę wiążą unijne przepisy prawne stanowiące podstawę koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, m.in. w zakresie emerytur i rent. Dotyczą one państw członkowskich UE oraz państw EFTA.

Ustalanie kapitału początkowego z zastosowaniem przepisów o koordynacji dotyczy: osób zamieszkałych w Polsce, posiadających okresy ubezpieczenia w państwach UE/EFTA, osób zamieszkałych w państwach UE/EFTA posiadających polskie okresy ubezpieczenia oraz osób, które - niezależnie od państwa zamieszkania - posiadają oprócz polskich okresów ubezpieczenia również okresy ubezpieczenia przebyte w państwach UE/EFTA albo w państwach, z którymi Polskę łączy umowa międzynarodowa o zabezpieczeniu społecznym.

Z uwagi na to, iż kapitał początkowy będzie podstawą do obliczenia emerytury, zasada powyższa ma zastosowanie także przy jego ustalaniu, dotyczy jednak tylko okresów przebytych przed 1 stycznia 1999 r.

Okresy ubezpieczenia/zamieszkania albo traktowane jak okresy ubezpieczenia (wynoszące mniej niż 12 miesięcy), przebyte w państwach UE/EFTA są uwzględniane tylko wówczas, gdy zostaną potwierdzone przez właściwą instytucję zagraniczną państwa członkowskiego i pod warunkiem, iż z tytułu tego ubezpieczenia nie przysługuje żadne świadczenie na podstawie wewnętrznych przepisów danego kraju.

O potwierdzenie okresów ubezpieczenia/zamieszkania albo traktowanych jak okresy ubezpieczenia przez właściwą instytucję danego kraju umownego występuje - do właściwej instytucji - wyznaczona przez Prezesa ZUS jednostka organizacyjna ZUS, tj. odpowiedni Wydział Realizujący Umowy (...) w wyznaczonym Oddziale ZUS. Zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej przekazywana jest prośba o potwierdzenie okresów ubezpieczenia/zamieszkania zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem (czy ubezpieczony przebył okresy w danym państwie oraz czy z tytułu pozostawania w ubezpieczeniu w tym kraju danej osobie przysługują jakiegokolwiek świadczenia). W przypadku gdyby przysługiwały jakiegokolwiek świadczenia zagraniczne za te okresy z instytucji państwa członkowskiego UE/EFTA, okresów tych nie uwzględnia się przy ustalaniu kapitału początkowego (także przy ustalaniu emerytury lub renty) choćby były krótsze niż minimalny okres ubezpieczenia.

Okresy traktowane jak okresy ubezpieczenia (zagraniczne okresy nieskładkowe) przebyte w krajach UE/EFTA czy w państwach, z którymi Polskę wiążą dwustronne umowy międzynarodowe nie podlegają ograniczeniu na podstawie przepisów art. 5 ustawy emerytalnej do 1/3 udowodnionych okresów składkowych - tak jak okresy nieskładkowe przebyte w Polsce. Przy obliczaniu kapitału początkowego okresy te liczone są tak jak okresy polskie: składkowe po 1,3 %, a nieskładkowe po 0,7% podstawy wymiaru kapitału początkowego. Przy obliczaniu kapitału początkowego zagraniczne okresy ubezpieczenia/zamieszkania dodawane są do polskich okresów składkowych, a zagraniczne okresy traktowane jak okresy ubezpieczenia (tj. zagraniczne okresy nieskładkowe) dodawane są do polskich okresów nieskładkowych.

Przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego nie uwzględnia się lat kalendarzowych, w których zainteresowany przez cały rok kalendarzowy - liczony od 1 stycznia do 31 grudnia - pozostawał w ubezpieczeniu za granicą w państwie umownym, tj. państwie członkowskim UE/EFTA lub państwie, z którymi Polskę wiążą dwustronne

umowy międzynarodowe w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Lata te podlegają pominięciu przy określaniu lat, z których ustalana jest podstawa wymiaru kapitału początkowego.

Bez znaczenia dla ustalenia podstawy wymiaru w tym przypadku ma okoliczność czy z tytułu ubezpieczenia w krajach umownych wnioskodawca nabył albo nabędzie prawo do świadczenia z danego kraju.

Podstawę wymiaru ustala się na zasadach określonych w art. 15-17 ustawy, a więc analogicznie jak dla osób, które posiadają wyłącznie okresy ubezpieczenia w Polsce. Dodatkowo stosuje się przepisy (art. 18 ustawy emerytalnej) dotyczące pomijania pełnych lat przebytych w krajach umownych.

Zatem podstawa wymiaru kapitału początkowego dla osoby, która wykazała okresy przebyte w państwach umownych (państwach członkowskich UE/EFTA lub państwach, z którymi wiąże Polskę dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym) może być ustalona:

1. z kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych z okresu przed 1 stycznia 1999 r., z pominięciem pełnych lat kalendarzowych przebytych w państwie umownym,
2. z 20 lat kalendarzowych, dowolnie wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przypadających przed 1 stycznia 1999 r.,
3. z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu osobie, która nie może udowodnić 10 kolejnych lat ubezpieczenia z powodu: wykazania pełnych lat kalendarzowych ubezpieczenia przebytych w państwach umownych oraz odbywania czynnej służby wojskowej lub pełnienia zastępczej służby wojskowej, korzystania z urlopu wychowawczego lub nauki w szkole wyższej,
4. z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu osobie, która nie może udowodnić 10 kolejnych lat ubezpieczenia z powodu wykazania pełnych lat kalendarzowych przebytych w państwie umownym.

Osoby ubiegające się o ustalenie kapitału początkowego, które posiadają okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce przed 1 stycznia 1999 r. i w państwach z którymi wiąże Polskę umowy międzynarodowe w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, powinny złożyć takie same formularze i dokumenty jakie wymagane są od osób, które składają wniosek o ustalenie kapitału początkowego z tytułu okresów przebytych wyłącznie w Polsce. Ponadto osoby te powinny dołączyć do wniosku dokumenty potwierdzających okresy pracy lub ubezpieczenia przebyte w państwach umownych. W razie braku takich dokumentów powinny podać nazwy i adresy pracodawców oraz inne informacje, np. nazwę zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej, w której był ubezpieczony wnioskodawca i numer zagranicznego ubezpieczenia.

Kwestią sporną była możliwość dokonania zaliczenia przez organ rentowy okresu ubezpieczenia z Niemiec 4.04.1982 – 30.06.1986 do stażu ubezpieczeniowego.

Zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 8 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe. W odniesieniu do sytuacji uregulowanych stosownymi umowami międzynarodowymi przepis ten nakazuje uwzględnianie zagranicznych okresów ubezpieczenia, mimo że okresy te przypadały za granicą (w ramach systemów zagranicznych), a składka była odprowadzana na rzecz instytucji zagranicznej.

W sprawach dotyczących ustalenia prawa i wysokości świadczeń emerytalno - rentowych uwzględniane są okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe na podstawie art. 8 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w związku z art. 57 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz.U.U.E.L z dnia 30 kwietnia 2004 r.).

Zgodnie z art. 57 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 instytucja Państwa Członkowskiego nie jest zobowiązana do przyznania z tytułu okresów ukończonych na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, które są uwzględniane w ich realizacji, jeżeli długość wspomnianych okresów jest mniejsza niż 1 rok. Wobec powyższego okresy ubezpieczenia dłuższe niż 1 rok w Państwie Członkowskim stanowią podstawę do ustalenia świadczenia przez to państwo.

Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, które Sąd Okręgowy w pełni podziela wyniki, że z brzmienia art. 8 ustawy o emeryturach i rentach wypływa wniosek, iż przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia za granicą. Chodzi zatem nie o okresy zatrudnienia za granicą, które mogą być według prawa polskiego kwalifikowane jako okresy ubezpieczenia, lecz o okresy, które zgodnie z prawem państwa, w którym ubezpieczony w danym okresie przebywał (był zatrudniony) i podlegał ubezpieczeniu, są okresami ubezpieczenia i mogą być na zasadzie art. 8 ww. ustawy, uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości w Polsce. Takiej zaś kwalifikacji mogą dokonać właściwe organy ubezpieczeniowe (lub sądy) państwa, w którym zatrudnienie to miało miejsce. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., I UK 99/06, L.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, Legalis nr 1162535).

Do dnia 30 kwietnia 2004 r. stosunki w zakresie zabezpieczenia społecznego między Polską a innymi państwami regulowały dwustronne umowy (konwencje) o zabezpieczeniu społecznym. W latach 1948 - 2004 Polska zawiązała się tego typu umowami z kilkunastoma państwami. Wśród tych państw były także państwa członkowskie Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 umowy między RP a RFN o zabezpieczeniu społecznym z dnia 8.12.1990 roku /Dz.U. 1991 poz. 468/ za okresy ubezpieczenia przebyte na podstawie polskich przepisów prawnych uważa się również okresy ubezpieczenia polskich pracowników przebyte w myśl Umowy z dnia 5 września 1988 r. między R. Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a R. Niemieckiej Republiki Demokratycznej o współpracy w dziedzinie zatrudnienia polskich pracowników w przedsiębiorstwach Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Zgodnie z art. 1 pkt. 5 tej umowy „okresy ubezpieczenia” to okresy opłacania składek lub okresy z nimi zrównane, które zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawnymi zostały ustalone, uznane lub potraktowane jako okresy uprawniające do roszczeń;

W odniesieniu do państw członkowskich Unii Europejskiej od czasu przystąpienia Polski do UE (1 maja 2004 r.) zastosowanie w przedmiotowej materii znajdują wprost przepisy rozporządzeń o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 i - od 1 maja 2010 r. – rozporządzenie (WE) Nr 883/2004 (Dz.Urz.U.E.L Nr 166, str. 1). W tym kontekście należy zwrócić uwagę na art. 8 ust. 1 rozp. (WE) nr 883/2004, zgodnie z którym zastępuje ono wszelkie konwencje dotyczące ubezpieczeń społecznych mające zastosowanie między państwami członkowskimi wchodzące w jego zakres. Przepis ten dotyczy w pierwszym rzędzie rozporządzenia (EWG) nr 1408/71, a dla państw przystępujących do UE ma on to znaczenie, że skutkuje zastąpieniem dotychczasowych umów międzynarodowych przepisami wspólnotowej koordynacji. (por. Emerytury i renty red. Gudowska 2013, wyd. 1/Lach, opubl. Legalis).

W myśl art. 4 ww. rozp. WE o ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, osoby, do których stosuje się rozporządzenie korzystają z tych samych świadczeń i podlegają tym samym obowiązkom na mocy ustawodawstwa każdego Państwa Członkowskiego, co jego obywatele (zasada równego traktowania).

Z kolei w myśl z art. 5 ww. rozp. WE w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego Państwa Członkowskiego, zaistnieniu pewnych okoliczności lub zdarzeń przypisywane są określone skutki prawne, to Państwo Członkowskie uwzględnia podobne okoliczności lub zdarzenia zaistniałe w każdym Państwie Członkowskiego tak jak gdyby miały one miejsce na jego własnym terytorium (zasada równego traktowania świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń).

Zgodnie z art. 6 rozporządzenia (WE) nr 883/2004, o ile rozporządzenie nie stanowi inaczej, właściwa instytucja Państwa Członkowskiego, której ustawodawstwo uzależnia nabycie, zachowanie, przysługiwanie lub odzyskanie prawa do świadczeń, objęcie przez ustawodawstwo, lub dostęp do lub zwolnienie z ubezpieczenia obowiązkowego, fakultatywnego kontynuowanego lub dobrowolnego, od spełnienia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania, bierze pod uwagę w niezbędnym zakresie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania spełnione na podstawie ustawodawstwa każdego innego Państwa Członkowskiego, tak jakby były to okresy spełnione na podstawie stosowanego przez nie ustawodawstwa.

Stosownie do treści art. 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, do celów stosowania art. 6 rozporządzenia podstawowego instytucja właściwa kontaktuje się z instytucjami państw członkowskich, których ustawodawstwu zainteresowany również podlegał, w celu ustalenia wszystkich okresów spełnionych zgodnie z ich ustawodawstwem (1) Odpowiednie okresy ubezpieczenia, pracy najemnej, pracy na własny rachunek lub zamieszkania spełnione zgodnie z ustawodawstwem danego państwa członkowskiego są dodawane do okresów spełnionych zgodnie z ustawodawstwem każdego innego państwa członkowskiego, o ile jest to konieczne do celów stosowania art. 6 rozporządzenia podstawowego, pod warunkiem że okresy te nie pokrywają się (2).

Jednocześnie na mocy art. 5 pkt 1 Rozporządzenia dokumenty wydane przez instytucję państwa członkowskiego do celów stosowania rozporządzenia podstawowego i rozporządzenia wykonawczego, stanowiące poświadczenie sytuacji danej osoby oraz dowody potwierdzające, na podstawie których zostały wydane te dokumenty, są akceptowane przez instytucje pozostałych państw członkowskich tak długo, jak długo nie zostaną wycofane lub uznane za nieważne przez państwo członkowskie, w którym zostały wydane.

Zgodnie z art. 22 cytowanej wyżej umowy z dnia 8.12.1990 roku władze i instytucje udzielają sobie wzajemnie, w miarę potrzeby, za pośrednictwem instytucji łącznikowych bezpłatnej pomocy prawnej i urzędowej przy stosowaniu niniejszej umowy, jak również przy rozstrzyganiu przypadków spornych związanych z umową. Władze i instytucje przekazują sobie na wniosek i bezpłatnie, w miarę potrzeby, za pośrednictwem instytucji łącznikowych informacje i zaświadczenia o przebiegu pracy i ubezpieczenia na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Właściwe instytucje i osoby przebywające na terytorium drugiej Umawiającej się Strony mogą korespondować ze sobą bezpośrednio. Orzeczenia, decyzje i inne dokumenty wymagające potwierdzenia doręczenia mogą być doręczone listem poleconym za zwrotnym poświadczeniem odbioru.

Realizując dyspozycję powyższych przepisów organ rentowy wszczął postępowanie mające na celu uzyskanie od zagranicznej tj. niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej potwierdzenie czy w spornym okresie wnioskodawca podlegał - jak twierdzi - ubezpieczeniom społecznym według prawodawstwa tego państwa. W tym celu organ rentowy wystąpił do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej ze stosownym zapytaniem, przy użyciu standardowych formularzy , dotyczących świadczeń emerytalno-rentowych.

W odpowiedzi na powyższe zapytania ZUS - do pozwanego wpłynęła już po wydaniu zaskarżonych decyzji informacja z niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej co do braku możliwości potwierdzenia spornego okresu ubezpieczenia w związku z nieodnalezieniem dowodów.

Jeszcze raz należy podkreślić, że kwalifikacji okresów ubezpieczenia dokonywać mogą wyłącznie właściwe organy ubezpieczeniowe lub sądy państwa, w którym zatrudnienie to miało miejsce. Przeciwnie stanowisko podważałoby bowiem zasady wynikające z zawartych przez Polskę umów międzynarodowych w zakresie zabezpieczenia społecznego (zob. także wyrok SA w Gdańsku z dnia 15 czerwca 2016 r., III AUa 312/16, LEX nr 2073884; wyrok SA w Łodzi z dnia 6 września 2016 r., III AUa 860/16, LEX nr 2139447).

O kwalifikacji danych okresów zatrudnienia ubezpieczonego w Niemczech, jako okresów ubezpieczenia w rozumieniu art. 8 u.e.r.f.u.s., decydują właściwe organy ubezpieczeniowe (lub sądy) państwa, w którym zatrudnienie to miało miejsce, a więc w Niemczech.

Jednocześnie wskazać należy, że Sąd pominął przy ustalaniu stanu faktycznego kserokopię pisma – k. 6 z uwagi na brak tłumaczenia dokumentu.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka R. co do tego, że wnioskodawca był objęty ubezpieczeniem, bowiem okresu ubezpieczenia nie potwierdza niemiecka instytucja ubezpieczeniowa. Także ze zdjęcia odznaki nie można wywieść do kogo należy i kiedy została przyznana. Zeznania świadka R. nie precyzowały także konkretnej daty ewentualnego końca zatrudnienia. Żadne ze złożonych dokumentów nie potwierdzają, że za sporny okres została odprowadzona składka na ubezpieczenie społeczne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 KPC, oddalił odwołania ubezpieczonego w omówionym wyżej zakresie jako bezzasadne.